

Πρεβεζάνικα Χρονικά

Αρ. 53-54 (2017)

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, 53-54 (2017)

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ
ΧΡΟΝΙΚΑ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
Περίοδος Β', Έτος 34°, Τεύχος 53-54

Αφιέρωμα στον Κ. Γ. Καρουτάκη

Πρέβεζα 2017

Δευτέρα Παρουσία, ή ο ποιητής της «διπλανής πόρτας», Θωμάς Ιωάννου

π. Θεοδόσιος Μαρτζούχος

doi: [10.12681/prch.28351](https://doi.org/10.12681/prch.28351)

Copyright © 2017, π. Θεοδόσιος Μαρτζούχος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Μαρτζούχος π. Θ. (2017). Δευτέρα Παρουσία, ή ο ποιητής της «διπλανής πόρτας», Θωμάς Ιωάννου. *Πρεβεζάνικα Χρονικά*, (53-54), 371-373. <https://doi.org/10.12681/prch.28351>

π. Θεοδόσιος ΜΑΡΤΖΟΥΧΟΣ

*Δευτέρα Παρουσία, ή
ο ποιητής της «διπλανής πόρτας»,
Θωμάς Ιωάννου*

Είμαι ιερέας και, όσο και αν για κάποιους δεν έχω αρμοδιότητα να ασχολούμαι με την ποίηση, γιατί κάτι τέτοιο θεωρείται άσχετο με την ιδιότητα μου, θα 'θελα να τους πω, ότι σφάλουν βασιμώς και ολοκληρωτικά. Όλοι αυτονόητα δικαιούνται να ασχολούνται με την ποίηση, και να τη θαυμάζουν, και να τη διαβάζουν. Για τον κάθε ιερέα ειδικώς αυτό το αυτονόητο δικαίωμα είναι καθημερινή ασχολία.

Κάθε μέρα κάθε παπάς ... διαβάζει ποίηση ιλιγγιάδους ομορφιάς, που τον ξεπερνά, και πολλάκις ατυχώς δεν αντιλαμβάνεται «το μέτρο» και το «στοχοθέσιο» που αυτή η ποίηση του επισημαίνει. Διαβάζει την υμνογραφική ποίηση, ποιητικών μεγεθών σαν τον Ρωμανό τον Μελωδό και τον Θεοφάνη και την Κασσιανή και τον Δαμασκηνό και τον Κοσμά Μαΐουμά. Τεντώνεται ο παπάς στα άκρα των ποδιών του να φτάσει λιγάκι παραπάνω από κει που βρίσκεται. Να πλησιάσει κατά τι το δυσπρόσιτο μέτρο και τον πήχη, που οι παραπάνω (μαζί και με πολλούς άλλους) βάζουν ως προτροπή γοητείας ελκτικής, προς μετοχήν «στην πανδαισία των παρατιθεμένων».

Ποίηση, βεβαίως, είναι όχι διατροφή, αλλά αιμοδοσία σε αναιμικούς. Όχι συνήθης διαδρομή αλλά γοητευτικό ... απρόοπτο, που γίνεται κινητήρια δύναμη για γρηγορότερο βηματισμό. Απόδειξη, η ποιητική εμβατηριακή προτροπή, όπως ο «Θούριος» του Ρήγα, ο «Ύμνος στην Ελευθερία» και τα αντίστοιχα ανάλογα, που γέννησαν θυσία και γεννάνε θυσιαστικούς βηματισμούς. Και αυτό ίσως να είναι το έκτακτο και μοναδικό.

Ποίηση είναι ... στίλβον ποδήλατο, με την έννοια ότι ομορφαίνει η ποίηση το ρουτινιάρικο αυτονόητο.

Ποίηση είναι καρδιακή υπερπλήρωση, που αν δεν μετακενωθεί κάνει την καρδιά να εκραγεί «σε χίλια κομμάτια», ίσως βέβαια θρεπτικά για πολλούς.

Ζητώ συγγνώμη για τον απολογητικό διδακτισμό των παραπάνω και έρχομαι τώρα να καταθέσω την αφορμή αυτών των σκέψεων. Είχα υπ' όψιν να το κάνω, με προέτρεψε επιπλέον επιτακτικά και ο φίλος και συμπατριώτης ποι-

ητής Στέλιος Μαφρέδας, και διάβασα την ποιητική συλλογή του νευρολόγου γιατρού και συμπατριώτη μας Θωμά Ιωάννου, *Ιπποκράτους 15*, Εκδόσεις Σαιξπηρικόν, 2011.

Θέλω εξαρχής να δηλώσω ότι ο ποιητής μου είναι, ως φυσική παρουσία, άγνωστος. Ως ουσιαστική παρουσία, μου είναι συγγενής και οικείος. Η διήκουσα έννοια της ποίησής του είναι διαύγεια γυμνότητας, σαφήνεια ειλικρίνειας, ευφυΐα ακριβολογίας. (Τέτοιος αξιολογικός βαθμός αποτίμησης των πραγμάτων, προσωπικά με γοητεύει.) Έτσι τουλάχιστον τη διαβάζω εγώ. Αν τον παραποιώ ζητώ συνγνώμη, ζητώντας του να με αφήσει να πάρω αυτό που μπορούν «τα χέρια μου» να κρατήσουν και, όπως λέει κι αυτός στο ποίημα «Μέτρα προστασίας»: «Τι θα σταθεί ηθμός του υπεριώδους [προσωπικού, προσθέτω εγώ] τρόμου;»

Έχω την αίσθηση ότι η ποίηση του Θωμά Ιωάννου είναι μια στίλβουσα άλικη μυϊκή μάζα, ελεύθερη από το δέρμα, παλλόμενη με υγιή νευρική ανταπόκριση, λάμπουσα και χαροποιός, για τα μάτια καθενός που δεν δέχεται

*να μείνει να κοιτά τον εαυτό του.
Μέσα από την κλειδαρότρυπα των άλλων.¹*

Διαβάζοντας την ποιητική του συλλογή και τις αναφορές συσχετισμού της πόλης μας με τον Καρυωτάκη, έκανα τη σκέψη ότι δεν πρέπει να περάσει «άγνωστος» και ο Θωμάς Ιωάννου, σαν ένας ακόμη ποιητής «της διπλανής μας πόρτας», κι εμείς να μην τον γνωρίσουμε και αναγνωρίσουμε. Το θέμα, βέβαια, δεν είναι (το) να μην μας «βγάλει και αυτός την γλώσσα», λέγοντάς μας «υπάρχω λες και ύστερα δεν υπάρχουν», αλλά να μοιραστούμε ουσιαστικά αυτά που ... «παραθέτει» (έκρηξη της καρδιάς του, όπως είπα) και να τραφούμε από αυτά.

Μελέτη ποίησης δεν είναι αργόσχολο γέμισμα του κενού μας χρόνου αλλά αποθήκευση «καύσιμης ύλης και κινητικής» για την προσωπική του καθενός μας διαδρομή. Ο ποιητής μας φωνάζει στο ποίημα «Ασφάλεια ψυχής»:

*Δεν ξέρετε ότι την ψυχή μου Ενέχυρο την έβαλα
Για μια καλύτερη ζωή;*

Και έτσι πια δεν ... έχουμε ψυχή ... «εδώ και πεντακόσια χρόνια», όπως είπε στη Μόσχα και ο μισόγυμνος και κάτισχνος διάβολος εκείνο το καταχείμωνο στον Γκουρτζίεφ. Γι' αυτήν την καλύτερη ζωή, καρτότο πίσω από το οποίο τρέχοντας να το φτάσουμε πεθαίνουμε, φανταζόμαστε ότι είναι χάσιμο χρόνου η ποίηση. Καθόλου αποδοτική. Σε τίποτα χρήσιμη. Για κανέναν ωφέλιμη ...!

¹ Από το ποίημα «Παράλυση βλέμματος», με μικρή παραλλαγή δική μου.

*Σαλιαρίζουμε με αλληγορίες
Αλλά δεν μπαίνουμε στο ψητό²*

Ο ποιητής Θωμάς Ιωάννου ίσως γράφει σκληρά ή, αν θέλετε (όπως μου είπε μια ηλικιωμένη φίλη μου ποιήτρια), και λίγο ... «μαύρα». Όμως, νομίζω ότι ισχύει και για τον ποιητή μας αυτό που απάντησε η Φλάνερι Ο'Κόννορ στη μάνα της, όταν και εκείνη την ίδια ένσταση της πρόβαλε, ότι γράφει σκληρά! «Γράφω σκληρά», της είπε, «γιατί σκληρή είναι η ζωή».

Όμως, η σκληρότητα και η ομορφιά δεν είναι απαραίτητως διστάμενα μεγέθη, και δεν χρειάζεται ένα «σκοινί για να αιωρείσαι μεταξύ φωτός και σκότους»! Χρειάζεσαι ένα εκκρεμές ανάμεσα στην αυταπάτη και τον έρωτα, που η «μηχανική του βλάβη» το «κόλλησε» στον έρωτα!

Για μας τους χριστιανούς, είναι η παρουσία του κάλλους του Θεού και της χαράς να είμαστε παιδιά Του. Η πίστη είναι αγάπη και γι' αυτό δημιουργεί ποίηση και δημιουργεί μουσική. Η πίστη είναι χαρά, γι' αυτό δημιουργεί ομορφιά.

Οι αρχαίοι μας πρόγονοι, αποκαλούσαν τους ποιητές «θεολόγους»! Ο «από μηχανής θεός» του τραγικού ποιητή κατέβαινε από το «θεολογεῖον».

Έγραφα αυτές τις σκέψεις «για όσους δεν θα θέλατε μεσίστιο φως», αλλά μια πλημμυρίδα εκτυφλωτική, ζωογονητική, υποδομή οξυδέρκειας για την αντίχρευση των όσων είναι καίρια συστατικά της όμορφης μικρής ζωής μας.

Θέλω να κλείσω με λίγους στίχους, αυτής της παραπάνω ποιήτριας φίλης μου, που έχουν να κάνουν και με όλους μας, φυσικά και με τον ποιητή Θωμά Ιωάννου, που τον ευχαριστούμε!

*Ανοίξτε τα παράθυρα,
να σκορπιστούν οι νυχτοπεταλούδες
όνειρα στο φως.
Ν' ανοίξουν οι καρδιές
μπροστά στον ήλιο της αγάπης.
Άνθρωποι, φίλοι μου, αδερφοί
ανοίξτε τα παράθυρα.³*

Περιμένουμε κι άλλα, και περισσότερα ίσως, όταν ανοίξουν διάπλατα τα παράθυρα του γείτονά μας ποιητή Θωμά Ιωάννου.

✠

Θωμάς ΙΩΑΝΝΟΥ, *Ιπποκράτους 15*, Εκδόσεις Σαιξπηρικών, Θεσσαλονίκη 2011 (2^η έκδ. 2014)

² Από το ποίημα «Μας τρέχουν τα λόγια».

³ Κ. ΧΙΩΤΕΛΛΗ, *Ανατολικοί δρόμοι*, Αθήνα 1961, 72-73.